

Príspevek k fauně pavouků vybraných lokalit střední Moravy

Contribution to spider fauna of selected localities of Central Moravia

Ondřej Machač¹ – Vítězslav Bryja² – Jan Dolanský³ – Petr Dolejš⁴ – Ivana Hradská⁵ – Vlastimil Růžička⁶ – Milan Řezáč⁷ – Radek Šich⁸ – Slavomil Vinkler⁹

¹ Katedra ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Šlechtitelů 241/27, 783 71 Olomouc; machac.ondra@seznam.cz

² Ústav experimentální biologie, Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Kamenice 753/5, 625 00 Brno

³ Východočeské muzeum v Pardubicích, Zámek čp. 2, 530 02 Pardubice

⁴ Zoologické oddělení, Národní muzeum – Přírodovědecké muzeum, Cirkusová 1740, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice

⁵ Západočeské muzeum v Plzni, Tylova 22, 301 00 Plzeň

⁶ Biologické centrum Akademie věd České republiky, Entomologický ústav, Branišovská 1160/31, 37005 České Budějovice

⁷ Výzkumný ústav rostlinné výroby Praha, Drnovská 507/73, 161 00 Praha 6 - Ruzyně

⁸ Ivaň 60, 691 23 Ivaň

⁹ Pokorova 16, 621 00 Brno

ABSTRAKT

Během exkurze České arachnologické společnosti konané 31. 5. – 3. 6. 2018 v CHKO Litovelské Pomoraví a v oblasti Velkého a Malého Kosíře na Prostějovsku bylo nasbíráno 188 druhů pavouků, z nichž 17 je zařazeno mezi ohrožené až kriticky ohrožené druhy. Mezi nejvýznamnější nálezy patří *Atypus affinis*, *Arctosa maculata*, *Dolomedes fimbriatus*, *Enoplognatha caricis*, *Hypsosinga heri* nebo *Neottiura suaveolens*.

ABSTRACT

Altogether 188 species of spiders found during arachnological trips in Central Moravia organized by the Czech Arachnological Society are listed. 17 species of spiders are listed in the Red List of Threatened species of the Czech Republic and some of them are commented as regionally significant or rare. The most remarkable records are *Atypus affinis*, *Arctosa maculata*, *Dolomedes fimbriatus*, *Enoplognatha caricis*, *Hypsosinga heri* and *Neottiura suaveolens*.

KLÍČOVÁ SLOVA: Araneae, seznam, faunistika, Kosíř, CHKO Litovelské Pomoraví

KEYWORDS: Araneae, list, faunistics, Kosíř, Litovelské Pomoraví PLA

Úvod

Střední Morava patří z arachnologického hlediska k méně prozkoumaným oblastem v ČR (BUCHAR – RŮŽIČKA, 2002). Publikováno bylo jen několik faunistických prací z poslední doby (MAJKUS, 1991; NIEDOBOVÁ – HULA, 2012; KOŠULIČ, 2015; MACHAČ, 2013, 2017, 2018; MACHAČ – NIEDOBOVÁ, 2015; JAVŮREK – MACHAČ, 2015). Nesystematické jednotlivé sběry byly učiněny během arachnologické exkurze v roce 1999, jejíž součástí byl sběr na několika lokalitách Olomoucka a Přerovska, a tyto jsou zahrnuty v Katalogu pavouků ČR (BUCHAR – RŮŽIČKA, 2002). Proto 31. 5. – 3. 6. 2018 uspořádala Česká arachnologická společnost exkurzi do CHKO Litovelské Pomoraví a okolí. Jako cílové byly zvoleny lokality, na kterých se systematicky pavouci dosud nesbírali. Navštíveny byly chronologicky tyto lokality: PP Zátřže, PR Kačení louka, NPP Třesín, PR Plané loučky, PR Kenický, NPP Kosířské lomy, PR Malý Kosíř a PR Doubrava. Tento příspěvek předkládá seznam všech druhů pavouků, které byly během sběrací exkurze zjištěny.

Materiál a metodika

Pro sběr pavouků byly použity následující metody: individuální sběr, prosev hrabanky, smyk vegetace, oklep stromů a keřů. Pavouci byli usmrceni v 70–80% lihu a jsou uloženi ve sbírkách jednotlivých sběratelů nebo v institucích, kde působí. Bionomické údaje v komentářích k jednotlivým druhům vycházejí z práce KŮRKY et al. (2015), údaje o rozšíření z databáze České arachnologické společnosti (ČAS 2019). Nomenklatura pavouků je uvedena podle World Spider Catalog (WSC 2019).

Zkratky použité v textu:

PP = přírodní památka

PR = přírodní rezervace

NPP = národní přírodní památka

Stupně ohrožení u pavouků podle ŘEZÁČE et al. (2015):

KO = kriticky ohrožený (Critically Endangered)

SO = silně ohrožený (Endangered)

O = ohrožený (Vulnerable)

TO = téměř ohrožený (Nearly Threatened)

NO = neohrožený druh (Least Concern)

Stručný popis navštívených lokalit

PP Zátřže – 49°46'30" N, 16°57'33" E. Lokalita se nachází na severním okraji CHKO Litovelské Pomoraví, asi 1 km severně od obce Moravičany. Jedná se o bývalou zatopenou štěrkovnu se sítinovými litorály a rákosinami.

PR Kačení louka – 49°45'5" N, 16°59'51" E. Lokalita se nachází 1,5 km jihovýchodně od Moravičan v CHKO Litovelské Pomoraví. Jedná se o mokřadní louku s tůňemi a ostřicovými porosty, část rezervace tvoří lužní les a olšina.

NPP Třesín – 49°42'24" N, 17°0'57" E. Jedná se o svahové suťové porosty na vápenci v okolí vstupu do Mladečských jeskyní. Lokalita se nachází na západním okraji obce Mladeč v CHKO Litovelské Pomoraví.

PR Plané loučky – 49°37'20" N, 17°13'56" E. Jedná se o významnou lokalitu s výskytem vzácných druhů mokřadních rostlin a živočichů. Nachází se na severozápadním okraji Olomouce v blízkosti rekreačního jezera Poděbrady v CHKO Litovelské Pomoraví. Lokalitu tvoří podmačené nivní louky s tůněmi, rákosinami a vrbovými křovinami.

PR Kenický – 49°40'25" N, 17°10'43" E. Lokalitu tvoří tvrdý i měkký lužní les se slepými rameny a meandry řeky Moravy. PR Kenický se nachází 1 km severovýchodně od obce Hynkov v CHKO Litovelské Pomoraví.

NPP Kosířské lomy – 49°31'47" N, 17°5'4" E. Lokalita se nachází mezi obcemi Čelechovice na Hané a Slatinky. Tato národní přírodní památka vznikla nedávno sloučením chráněných území Vápenice, Státní lom a Růžičkův lom. Jedná se o opuštěné vápencové lomy a lůmky a xerothermní trávníky a křoviny s výskytem teplomilných druhů rostlin a živočichů. Navštíveny byly části NPP v Růžičkově a Státním lomu a okolí.

PR Malý Kosíř – 49°33'21" N, 17°5'32" E. Lokalita se nachází mezi obcemi Slatinice a Slatinky. Jedná se o vápencový pahorek s teplomilnými společenstvy, lůmky, starými sady a rozptýlenými křovinami.

PR Doubrava – 49°45'39" N, 16°58'40" E. Lokalita se nachází asi 1 km východně od obce Moravičany v CHKO Litovelské Pomoraví. Jedná se o dubohabřinu na západním svahu s menšími skalkami.

Výsledky

Na zkoumaných lokalitách bylo zjištěno celkem 188 druhů pavouků (Tab. 1). Celkem 17 druhů je uvedeno ve vyšší kategorii ohroženosti (KO, SO, O) v Červeném seznamu pavouků České republiky (ŘEZÁČ et al. 2015). Nálezy významných druhů jsou komentovány níže.

Komentáře k významným druhům

***Amaurobius jugorum* L. KOCH, 1868 – cedivka hajní [O]:** Druh, který obývá světlé suťové lesy a doubravy. V České republice nehojný druh, rozšířený zejména v teplejších a krasových oblastech. Ze střední Moravy známa z Hranického krasu a NPR Špraněk (MACHAČ – NIEDOBOVÁ, 2015; ČAS, 2017). Během exkurze nalezena v NPP Třesín.

***Arctosa maculata* (HAHN, 1822) – slíďák skvrnitý [SO]:** Druh vázaný na šterkové a písčito-bahnité břehy řek a větších potoků. V České republice vzácně, zejména na střední a východní Moravě. Ze střední Moravy znám ze šterkových lavic řeky Bečvy v úseku Přerov – Hranice na Moravě (MACHAČ, 2013; ČAS, 2017). Během exkurze nalezen v PR Kenický.

***Atypus affinis* EICHWALD, 183) – sklípkánek hnědý [O]:** Náš nejhojnější sklípkánek (ŘEZÁČ, 2009) s vazbou na sušší světlejší lesy, zejména doubravy, dubohabřiny a reliktní bory na svazích. V České republice roztroušeně v teplejších a geomorfologicky členitých oblastech. Ze střední Moravy byl znám pouze z oblasti Hranického krasu (MACHAČ – NIEDOBOVÁ, 2015; ČAS, 2019).

***Atypus muralis* BERTKAU, 1890 – sklípkánek pontický [SO]:** Náš největší sklípkánek s vazbou na stepní trávníky. V České republice vzácně jen na skalních stepích ve středních Čechách a na jihu Moravy a izolovaně také v NPP Kosířské lomy (JAVŮREK – MACHAČ, 2015). Během exkurze byl nalezen na známé lokalitě na stepním svahu u Státního lomu.

***Clubiona germanica* THORELL, 1871 – zápledník německý [O]:** Druh s vazbou na břehové porosty a mokřadní biotopy. V ČR vzácně v nižších polohách. Na střední Moravě znám z Litovelského Pomoraví a břehových porostů řeky Bečvy v okolí Přerova (MACHAČ, 2013). Během exkurze nalezen v PP Zátřže.

***Dolomedes fimbriatus* (CLERCK, 1757) – lovčík vodní [O]:** Velký druh s vazbou na zachovalé mokřadní biotopy. V České republice nehojně až vzácně v oblastech se zachovalými mokřady a v rybníkářských oblastech. Na střední Moravě znám jen z PR Kačení louka v CHKO Litovelského Pomoraví, kde byl nalezen i během exkurze.

***Enoplognatha caricis* (FICKERT, 1876) – snovačka ostřicová [KO]:** Druh obývající mokřadní biotopy, jako např. litorály rybníků a tůní s porosty ostřic a sítin. V České republice velmi vzácný druh, znám jen z jihu Moravy, jižních Čech a Kokořínska (BUCHAR – RŮŽIČKA, 2002; ČAS, 2019). Během exkurze nalezena v litorálu Moravičanského jezera v PP Zátřže.

***Gongyliidiellum murcidum* SIMON, 1884 – pavučenka vlnková [O]:** Druh obývající mokřadní biotopy, jako jsou litorály rybníků a tůní, kde žije na zemi v mechu a opadu na vlhkých místech. V České republice vzácně, ale roztroušeně, zejména v teplejších oblastech. Na střední Moravě nalezena v NPR Žebračka (MACHAČ, nepubl.). Během exkurze nalezena v PR Plané loučky.

***Hyposyinga heri* (HAHN, 1831) – křížák Herův [O]:** Malý druh křížáka, který obývá mokřadní biotopy, jako jsou litorály rybníků a mokřadní louky s porosty ostřic a rašeliniště. V České republice nehojně, ale roztroušeně, zejména v teplejších oblastech. Na střední Moravě znám jen z mokřadů CHKO Litovelské Pomoraví (ČAS, 2019). Během exkurze nalezen v PR Kačení louka a PR Plané loučky.

***Marpissa nivoyi* (LUCAS, 1846) – skákavka úzká [O]:** Druh obývající lesostepi, suché stráně a světlé lesy, zejména doubravy a dubohabřiny. V České republice roztroušeně, zejména v nižších polohách. Na střední Moravě známa dosud jen z Hranického krasu (MACHAČ – NIEDOBOVÁ, 2015). Během exkurze nalezena v PR Doubrava.

***Neottiura suaveolens* (SIMON, 1879) – snovačka líbezná [O]:** Druh obývající stepní trávníky, vřesoviště a suché louky. V České republice vzácně jen na jihu a jihovýchodě Moravy (ČAS, 2019), nedávno nalezena také v oblasti Kosíře (JAVŮREK – MACHAČ, 2015). Během exkurze nalezena v NPP Kosířské lomy.

***Nematogmus sanguinolentus* (WALCKENAER, 1842) – pavučenka krvavá [O]:** Druh stepních trávníků a suchých strání, kde žije mezi nízkou vegetací. V České republice se vyskytuje jen v nejteplejších oblastech. Ze střední Moravy známa z xerothermních biotopů na Prostějovsku (ČAS, 2019). Během exkurze nalezena v NPP Kosířské lomy.

***Pirata piscatorius* (CLERCK, 1757) – slíďák potápivý [O]:** Druh, který se vyskytuje od nížin do hor na mokřadech, zejména na okrajích stojatých vod a podmáčených loukách. Je vázán na vodní prostředí a dokáže se potápět pod hladinu. V České republice není příliš hojný. Ze střední Moravy znám z Litovelského Pomoraví (ČAS 2019). Během exkurze nalezen v PR Kačení louka a PR Plané loučky.

Tab. 1. Seznam zjištěných pavouků: ČS – červený seznam pavouků: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený, TO – téměř ohrožený, NO – neohrožený; samci/samice/mláďata.

Tab. 1. List of spider species: ČS – Red List of Czech spiders: KO – Critically Endangered, SO – Endangered, O – Vulnerable, TO – Nearly Threatened, NO – Least Concern; males/females/juveniles.

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosířské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Aculepeira ceropegia</i> (WALCKENAER, 1802)		0/1							NO
<i>Agalenatea redii</i> (SCOPOLI, 1763)		0/2							NO
<i>Agelena labyrinthica</i> (CLERCK, 1757)		0/0/1						0/0/1	NO
<i>Agroeca brunnea</i> (BLACKWALL, 1833)				0/1					NO
<i>Agroeca cuprea</i> MENGE, 1873						0/1			TO
<i>Agyneta rurestris</i> (C. L. KOCH, 1836)	0/1		0/1			3/1			NO
<i>Agyneta saxatilis</i> (BLACKWALL, 1844)							0/1		NO
<i>Alopecosa cuneata</i> (CLERCK, 1757)						0/3	0/1		NO
<i>Amaurobius fenestralis</i> (STRÖM, 1768)								0/1	NO
<i>Amaurobius jugorum</i> L. KOCH, 1868			0/1						O
<i>Antistea elegans</i> (BLACKWALL, 1841)				0/1					NO
<i>Anyphaena accentuata</i> (WALCKENAER, 1802)							0/1		NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosiřské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Apostenus fuscus</i> WESTRING, 1851								0/0/1	NO
<i>Araneus triguttatus</i> (FABRICIUS, 1775)		1/0							NO
<i>Araniella cucurbitina</i> (CLERCK, 1757)					0/1	1/4		1/2	NO
<i>Araniella opisthographa</i> (KULCZYŃSKI, 1905)				1/0		2/0	1/1		NO
<i>Arctosa leopardus</i> (SUNDEVALL, 1833)	2/0								NO
<i>Arctosa maculata</i> (HAHN, 1822)					1/2				SO
<i>Argiope bruennichi</i> (SCOPOLI, 1772)	0/0/1	0/0/1		0/0/1		1/0			NO
<i>Atypus affinis</i> EICHWALD, 1830								0/1	TO
<i>Atypus muralis</i> BERTKAU, 1890						0/1			SO
<i>Ballus chalybeius</i> (WALCKENAER, 1802)		0/1	1/0					3/2	NO
<i>Bathypantes gracilis</i> (BLACKWALL, 1841)	1/1			0/1			0/1		NO
<i>Bathypantes nigrinus</i> (WESTRING, 1851)				0/1	2/2				NO
<i>Bathypantes parvulus</i> (WESTRING, 1851)				0/1					NO
<i>Callilepis nocturna</i> (LINNÉ, 1758)			0/1						O
<i>Callositticus floricola</i> (C. L. KOCH, 1837)		0/5							NO
<i>Cercidia prominens</i> (WESTRING, 1851)								1/1	NO
<i>Clubiona brevipēs</i> BLACKWALL, 1841						0/1			NO
<i>Clubiona germanica</i> THORELL, 1871	2/0								O
<i>Clubiona lutescens</i> WESTRING, 1851				0/1	5/4				NO
<i>Clubiona phragmitis</i> C. L. KOCH, 1843	0/2			0/1			4/7		NO
<i>Clubiona reclusa</i> O. P.-CAMBRIDGE, 1863					0/1	0/1			NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Košické lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Clubiona stagnatilis</i> KULCZYŃSKI, 1897					0/1				NO
<i>Clubiona subsultans</i> THORELL, 1875						0/1			TO
<i>Cyclosa conica</i> (PALLAS, 1772)		0/1							NO
<i>Dictyna arundinacea</i> (LINNÉ, 1758)						0/1	0/1	0/1	NO
<i>Dictyna uncinata</i> THORELL, 1856				0/3	0/1			0/1	NO
<i>Diplocephalus cristatus</i> (BLACKWALL, 1833)					0/1				NO
<i>Diplocephalus picinus</i> (BLACKWALL, 1841)			0/1						NO
<i>Dipoena melanogaster</i> (C. L. KOCH, 1837)						1/1	0/1		NO
<i>Dolomedes fimbriatus</i> (CLERCK, 1757)		0/0/3							O
<i>Donacochara speciosa</i> (THORELL, 1875)	0/1			0/1					TO
<i>Drassodes cupreus</i> (BLACKWALL, 1834)						1/0			TO
<i>Drassodes lapidosus</i> (WALCKENAER, 1802)						0/1			NO
<i>Drassyllus lutetianus</i> (L. KOCH, 1866)		0/1							NO
<i>Drassyllus praeficus</i> (L. KOCH, 1866)						1/2			NO
<i>Drassyllus villicus</i> (THORELL, 1875)								0/0/3	NO
<i>Dysdera cechica</i> ŘEZÁČ, 2017								0/1	NO
<i>Ebrechtella tricuspidata</i> (FABRICIUS, 1775)				0/1		0/1			NO
<i>Enoplognatha caricis</i> (FICKERT, 1876)	0/4								KO
<i>Enoplognatha latimana</i> HIPPA & OKSALA, 1982							0/1		NO
<i>Enoplognatha ovata</i> (CLERCK, 1757)		0/1	1/1	1/1	0/0/1	0/2			NO
<i>Enoplognatha thoracica</i> (HAHN, 1833)			0/1			0/1		0/1	NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosiřské lomy	Malý Kosiř	Doubrava	ČS
<i>Entelegara acuminata</i> (WIDER, 1834)						1/1			NO
<i>Eresus kollari</i> ROSSI, 1846						0/1			O
<i>Episinus angulatus</i> (BLACKWALL, 1836)								0/1	NO
<i>Episinus truncatus</i> LATREILLE, 1809						0/1			TO
<i>Erigone atra</i> BLACKWALL, 1833	1/2	1/0			1/2		0/1		NO
<i>Erigone dentipalpis</i> (WIDER, 1834)	1/0			1/0	2/3		1/1		NO
<i>Ero cambridgei</i> KULCZYŃSKI, 1911				0/1/1					NO
<i>Euophrys frontalis</i> (WALCKENAER, 1802)						0/1			NO
<i>Evarcha arcuata</i> (CLERCK, 1757)	1/0	0/1		1/0				0/1	NO
<i>Evarcha falcata</i> (CLERCK, 1757)						1/1	2/2	2/1	NO
<i>Evarcha laetabunda</i> (C. L. KOCH, 1846)						0/1			O
<i>Gibbaranea bituberculata</i> (WALCKENAER, 1802)					0/1	0/1			TO
<i>Gibbaranea gibbosa</i> (WALCKENAER, 1802)						0/1			O
<i>Gnathonarium dentatum</i> (WIDER, 1834)	3/2			2/2			0/3		NO
<i>Gnaphosa lucifuga</i> (WALCKENAER, 1802)						0/1			TO
<i>Gongyliellum murcidum</i> SIMON, 1884			1/3						O
<i>Gongylidium rufipes</i> (LINNÉ, 1758)				0/1	1/0				NO
<i>Hahnia ononidum</i> SIMON, 1875								0/1	NO
<i>Harpactea hombergi</i> (SCOPOLI, 1763)			0/1/1					2/1	NO
<i>Harpactea lepida</i> (C. L. KOCH, 1838)						0/0/1			NO
<i>Harpactea rubicunda</i> (C. L. KOCH, 1838)						0/1			NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosířské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Heliophanus auratus</i> (C. L. KOCH, 1835)	1/1	0/4		1/1					TO
<i>Heliophanus cupreus</i> (WALCKENAER, 1802)			1/0		3/3	1/5	1/2		NO
<i>Heliophanus flavipes</i> (HAHN, 1832)	4/8		0/1			8/6		1/0	NO
<i>Heterotheridion nigro- riegatum</i> (SIMON, 1873)						4/1	1/1		O
<i>Hypomma bituberculatum</i> (WIDER, 1834)	0/4								NO
<i>Hypsosinga albovittata</i> (WESTRING, 1851)							0/1		TO
<i>Hypsosinga heri</i> (HAHN, 1831)		0/2		0/3					TO
<i>Hypsosinga sanguinea</i> (C. L. KOCH, 1844)						0/1	0/2		TO
<i>Larinioides suspicax</i> (O. P.-CAMBRIDGE, 1876)	0/2								NO
<i>Linyphia triangularis</i> (CLERCK, 1757)				0/0/1				0/01	NO
<i>Mangora acalypha</i> (WALCKENAER, 1802)		1/2		1/3	0/1	1/12	1/8	1/0	NO
<i>Marpissa muscosa</i> (CLERCK, 1757)								0/1	TO
<i>Marpissa nivoyi</i> (LUCAS, 1846)		0/1							TO
<i>Mermessus trilobatus</i> (EMERTON, 1882)	0/2	0/1	0/1					1/0	NO
<i>Metellina mengei</i> (BLACKWALL, 1869)	0/2	1/0		0/1	4/3	1/1		2/1	NO
<i>Metellina merianae</i> (SCOPOLI, 1763)					0/1				NO
<i>Micrargus subaequalis</i> (WESTRING, 1851)			0/1					1/1	NO
<i>Micrommata virescens</i> (CLERCK, 1757)		0/0/3							NO
<i>Microneta varia</i> (BLACKWALL, 1841)								0/1	NO
<i>Minyriolus pusillus</i> (WIDER, 1834)							0/1		NO
<i>Misumena vatia</i> (CLERCK, 1757)		0/0/1		0/0/2		0/0/1	1/0	0/1	NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosířské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Nematogmus sanguinolentus</i> (WALCKENAER, 1841)						2/3			O
<i>Neon reticulatus</i> (BLACKWALL, 1853)			1/0						NO
<i>Neottiura bimaculata</i> (LINNÉ, 1767)		1/0		3/3	0/1	3/3	2/1	1/1	NO
<i>Neottiura suaveolens</i> (SIMON, 1880)						1/1	0/1		O
<i>Neriere clathrata</i> (SUNDEVALL, 1830)				1/4					NO
<i>Neriere montana</i> (CLERCK, 1757)				0/2					NO
<i>Nesticus cellulanus</i> (CLERCK, 1757)					0/0/1				NO
<i>Nigma flavescens</i> (WALCKENAER, 1830)						2/0		2/0	NO
<i>Nigma walckenaeri</i> (ROEWER, 1951)								1/0	NO
<i>Nuctenea umbratica</i> (CLERCK, 1757)		1/0		0/1		0/1/1	0/1	0/0/2	NO
<i>Oedothorax agrestis</i> (BLACKWALL, 1853)					2/3				NO
<i>Oedothorax apicatus</i> (BLACKWALL, 1850)	2/1								NO
<i>Oedothorax gibbosus</i> (BLACKWALL, 1841)					0/2				NO
<i>Oedothorax retusus</i> (WESTRING, 1851)	1/0				3/3				NO
<i>Oxyopes ramosus</i> (MARTINI & GOEZE, 1778)							0/0/1		NO
<i>Ozyptila atomaria</i> (PANZER, 1801)								0/1	TO
<i>Ozyptila praticola</i> (C. L. KOCH, 1837)	1/0				1/0				NO
<i>Ozyptila scabricula</i> (WESTRING, 1851)						0/1			O
<i>Pachygnatha clercki</i> SUNDEVALL, 1823	1/3								NO
<i>Pachygnatha listeri</i> SUNDEVALL, 1830	3/0				3/6				NO
<i>Panamomops mengei</i> SIMON, 1926								0/1	NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosířské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Parasteatoda lunata</i> (CLERCK, 1757)								0/1	NO
<i>Parasteatoda similans</i> (THORELL, 1875)	1/0				1/0			2/0	NO
<i>Pardosa amentata</i> (CLERCK, 1757)	0/1	0/1			1/4				NO
<i>Pardosa hortensis</i> (THORELL, 1872)						0/2			NO
<i>Pardosa lugubris</i> (WALCKENAER, 1802)		0/1	0/1		1/2	0/1	0/1	0/2	NO
<i>Pardosa prativaga</i> (L. KOCH, 1870)	3/1	1/1		0/4					NO
<i>Pardosa saltans</i> TÖPFER-HOFMANN, 2000								3/0	NO
<i>Philodromus albidus</i> KULCZYŃSKI, 1911					0/1	1/0		1/0	NO
<i>Philodromus cespitum</i> (WALCKENAER, 1802)				1/1					NO
<i>Philodromus praedatus</i> O. P.-CAMBRIDGE, 1871					1/0	1/0			NO
<i>Phlegra fasciata</i> (HAHN, 1826)						2/3			TO
<i>Pholcus opilionoides</i> (SCHRANK, 1781)						0/1/1			NO
<i>Phrurolithus festivus</i> (C. L. KOCH, 1835)				0/0/1	5/1	0/1	0/1		NO
<i>Phylloneta impressa</i> (L. KOCH, 1881)				3/0		2/4	3/2		NO
<i>Pirata piraticus</i> (CLERCK, 1757)	0/3	0/1		2/4					NO
<i>Pirata piscatorius</i> (CLERCK, 1757)	0/1			1/0					O
<i>Pirata tenuitarsis</i> SIMON, 1876				1/1					NO
<i>Piratula hygrophila</i> (THORELL, 1872)				3/1	6/1				NO
<i>Piratula latitans</i> (BLACKWALL, 1841)				1/1	0/1				TO
<i>Piratula knorri</i> (SCOPOLI, 1763)								0/1	O
<i>Pisaura mirabilis</i> (CLERCK, 1757)		1/0					1/1		NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosiřské lomy	Malý Kosiř	Doubrava	ČS
<i>Pistius truncatus</i> (PALLAS, 1772)						0/0/1			NO
<i>Platnickina tincta</i> (WALCKENAER, 1802)		0/1		0/1	0/1		0/1	0/1	NO
<i>Pocadicnemis juncea</i> LOCKET & MILLIDGE, 1953				0/7					NO
<i>Porrhomma pygmaeum</i> (BLACKWALL, 1834)								0/1	NO
<i>Pseudicius encarpatus</i> (WALCKENAER, 1802)						1/0			TO
<i>Robertus arundineti</i> (O. P.-CAMBRIDGE, 1871)				0/1					NO
<i>Robertus lividus</i> (Blackwall, 1836)			1/0						NO
<i>Rugathodes instabilis</i> (O. P.-CAMBRIDGE, 1871)				11/3					TO
<i>Singa hamata</i> (CLERCK, 1757)	3/2	0/1		0/2					NO
<i>Singa nitidula</i> C. L. KOCH, 1844	3/1	0/2		1/5					TO
<i>Synageles venator</i> (LUCAS, 1836)	0/2			0/1					NO
<i>Synema globosum</i> (FABRICIUS, 1775)		0/0/2		0/2		0/1			NO
<i>Tegenaria ferruginea</i> (PANZER, 1804)								0/1	NO
<i>Tenuiphantes flavipes</i> (BLACKWALL, 1854)		0/2					0/1	0/4	NO
<i>Tenuiphantes mengei</i> (KULCZYŃSKI, 1887)						1/1			NO
<i>Tenuiphantes tenuis</i> (BLACKWALL, 1852)						0/1			NO
<i>Tetragnatha extensa</i> (LINNE, 1758)	0/2			2/1					NO
<i>Tetragnatha montana</i> SIMON, 1874	0/1	3/1		1/5	1/3	0/1			NO
<i>Tetragnatha nigrata</i> LENDL, 1886				3/2					TO
<i>Tetragnatha pinicola</i> L. KOCH, 1870	9/7	1/0		2/0	3/1	2/4	2/4		NO
<i>Thanatus striatus</i> C. L. KOCH, 1845	0/1	0/1							TO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Kosířské lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Theridion hemerobium</i> SIMON, 1914				0/2					TO
<i>Theridion mystaceum</i> L. KOCH, 1870								0/1	NO
<i>Theridion pictum</i> (WALCKENAER, 1802)		1/0		0/3					TO
<i>Theridion pinastri</i> L. KOCH, 1872						1/2	0/1		NO
<i>Theridion varians</i> HAHN, 1833				1/1		1/0	0/1		NO
<i>Theridiosoma gemmosum</i> (L. KOCH, 1877)				0/2	2/1				NO
<i>Tibellus oblongus</i> (WALCKENAER, 1802)		1/1				2/1	0/2		NO
<i>Titanoeca quadriguttata</i> (HAHN, 1833)						3/1			NO
<i>Trematocephalus cristatus</i> (WIDER, 1834)		0/1							NO
<i>Trochosa spinipalpis</i> (F. O. P.-CAMBRIDGE, 1895)	0/1								TO
<i>Walckenaeria atrotibialis</i> (O. P.-CAMBRIDGE, 1878)								1/0	NO
<i>Walckenaeria furcillata</i> (MENGE, 1869)								0/1	NO
<i>Walckenaeria kochi</i> (O. P.-CAMBRIDGE, 1873)			0/2						TO
<i>Walckenaeria unicornis</i> O. P.-CAMBRIDGE, 1861							0/1		TO
<i>Xerolycosa miniata</i> (C. L. KOCH, 1834)						0/1			NO
<i>Xerolycosa nemoralis</i> (WESTRING, 1861)								1/1	NO
<i>Xysticus audax</i> (SCHRANK, 1803)							0/1		NO
<i>Xysticus bifasciatus</i> C. L. KOCH, 1837						2/0			NO
<i>Xysticus cristatus</i> (CLERCK, 1757)							2/3		NO
<i>Xysticus erraticus</i> (BLACKWALL, 1834)						1/0			TO
<i>Xysticus kochi</i> THORELL, 1872	1/0			2/1		2/1			NO

druh / species	Zátrže	Kačení louka	Třesín	Plané loučky	Kenický	Košické lomy	Malý Kosíř	Doubrava	ČS
<i>Xysticus ulmi</i> (HAHN, 1831)	0/2	0/3		0/1	2/1	0/2			NO
<i>Zelotes electus</i> (C. L. KOCH, 1839)						0/0/1			TO
<i>Zelotes latreillei</i> (SIMON, 1878)	0/1					0/1			NO
<i>Zelotes petrensis</i> (C. L. KOCH, 1839)						0/2			NO
<i>Zodarion germanicum</i> (C. L. KOCH, 1837)		1/0			2/3				NO
<i>Zora nemoralis</i> (BLACKWALL, 1861)								0/1	TO
<i>Zora silvestris</i> KULCZYŃSKI, 1897						1/0			NO
<i>Zora spinimana</i> (SUNDEVALL, 1833)		0/1		1/2					NO

Obr. 1. Samice sklípkánka hnědého (*Atypus affinis*) z PR Doubrava. Foto R. Šich, 2018.
Fig. 1. Female of *Atypus affinis* from Doubrava Nature Reserve. Photo by R. Šich, 2018.

Obr. 4. Sběr pavouků v NPP Kosiřské lomy. Foto P. Dolejš, 2018.

Fig. 4. Collecting of spiders in Kosiřské lomy National Nature Monument. Photo by P. Dolejš, 2018.

Závěr

Během arachnologických exkurzí, kdy bylo navštíveno celkem osm lokalit v CHKO Litovelské Pomoraví a v oblasti Velkého a Malého Kosiře, bylo zjištěno celkem 188 druhů pavouků. Celkem 17 druhů je zařazeno v kategoriích ohrožený až kriticky ohrožený v Červeném seznamu ohrožených druhů České republiky. Nasbíraný materiál přispěl k novým poznatkům o pavoučí fauně střední Moravy, dosud arachnologicky málo prozkoumaného regionu.

Mezi nejvýznamnější nálezy patří např. *Atypus muralis*, *Arctosa maculata*, *Dolomedes fimbriatus*, *Enoplognatha caricis*, *Hypsosinga heri* nebo *Neottiura suaveolens*. Regionálně významné jsou také nálezy druhů *Atypus affinis*, *Agelenatea redii*, *Gibbaranea bituberculata*, *Heterotheridion nigrovariegatum*, *Piratula knorri*, *Pseudicius encarpatus* a *Ozyptila scaberricula*. Tyto druhy byly na zkoumaných lokalitách nalezeny poprvé.

Poděkování

Děkujeme Petru Benešovi, Janu Erhartovi, Pavlu Kocourkovi, Václavu Krocovi, Kryštofu Rücklovi, Klárcce Řezáčové a rodině Šichových za pomoc při sběru v terénu. Vladislavu Holcovi ze Správy CHKO Litovelské Pomoraví za ochotu při organizování exkurze a doporučení lokalit. Petr Dolejš byl finančně podpořen Ministerstvem kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2019–2023/6.I.a, 00023272).

Literatura

- Buchar, J. – Růžička, V. (2002): *Catalogue of spiders of the Czech Republic*. Praha: Peres. 351 s.
- ČAS (2019): *Online atlas: řád Araneae*. [online]. [cit. 21.07.2019]. Dostupný na [www: <https://arachnology.cz/rad/araneae-1.html>](http://www.<https://arachnology.cz/rad/araneae-1.html>).
- Javůrek, P. – Machač, O. (2015): Příspěvek k výskytu sklípkánka *Atypus muralis* BERTKAU, 1890 a stepníka *Eresus kollari* Rossi, 1846 na Prostějovsku. *Přírodovědné studie Muzea Prostějovska*, 17, s. 107–109. ISBN 978-80-86276-41-0.
- Kůrka, A. – Řezáč, M. – Macek, R. – Dolanský, J. (2015): *Pavouci České republiky*. Praha: Academia. 623 s.
- Košulič, O. (2015): Spiders (Arachnida: Araneae) from forest ecosystems of Třesín National Nature Monument (Litovelské Pomoraví, Czech Republic) with suggestions to conservation management of the locality. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 63 (3), s. 751–767. ISSN 1211-8516.
- Machač, O. (2013): Pavouci (Araneae). In Tomáš, P. (ed.): *Příroda Pobečví*. Lipník nad Bečvou: Český svaz ochránců přírody ZO 74/03 Lipník nad Bečvou, s. 106–109. ISBN 978-80-260-4547-2.
- Machač, O. (2017): Pavouci NPR Zástudánčí. *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci*, 313, s. 59–66. ISSN 1212-1134.
- Machač, O. (2018): Pavouci a sekáči štěrkovny Tovačov. *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci*, 315, s. 48–56. ISSN 1212-1134.
- Machač, O. – Niedobová, J. (2015): Spiders (Araneae) of Hůrka u Hranic National Nature Reserve (Moravia, Czech Republic). *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 63 (1), s. 65–75. ISSN 1211-8516.
- Majkus, Z. (1991): Fauna pavouků (Araneae) z území Hranického krasu. *Acta Facultatis paedagogicae Ostraviensis*, Series E, sv. 21, s. 27–40.
- Niedobová, J. – Hula, V. (2012): Spiders of Zbrašovské aragonitové jeskyně National Nature Monument (Moravia, Czech Republic). *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 60 (6), s. 275–280. ISSN 1211-8516.
- Řezáč, M. (2009): Rozšíření a ochrana pavouků sklípkánků (Araneae: *Atypus* spp.) v České republice. *Příroda*, 28, s. 3–43. ISSN 1803-3318.
- Řezáč, M. – Kůrka, A. – Růžička, V. – Heneberg, P. (2015): Red List of Czech spiders: 3rd edition, adjusted according to evidence-based national conservation priorities. *Biologia*, 70, s. 645–666. ISSN 0006-3088.
- WSC (2019): *World Spider Catalog*. Natural History Museum Bern, version 20.5. [online]. [cit. 21.07.2019]. Dostupný na [www: <http://www.wsc.nmbe.ch/>](http://www.wsc.nmbe.ch/).

Doporučená citace

- Machač, O. – Bryja, V. – Dolanský, J. – Dolejš, P. – Hradská, I. – Růžička, V. – Řezáč, M. – Šich, R. – Vinkler, S. (2019): Příspěvek k fauně pavouků vybraných lokalit střední Moravy. *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci*, 317, s. 82–97. ISSN 1212-1134.